

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach

U z n e s e n i e
z XXI. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach
zo dňa 27. júna 2024 **číslo: 459**

Opatrenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach na nápravu nedostatkov
v Záverečnom účte mesta Košice za rok 2023

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach
v súlade s ods. 11 § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

schvaľuje

na základe výhrad hlavného kontrolóra k celoročnému hospodáreniu mesta Košice za rok 2023 nasledovné opatrenia na nápravu nedostatkov:

1. Zabezpečiť, aby mesto dodržiavalo povinnosť overiť auditom účtovnú závierku a povinnosť overiť dodržanie povinností podľa ods. 7 a 8 § 10, ods. 12 § 16, ods. 12 § 17 a ods. 1 § 19 zákona č. 583/2004 Z. z. a audítorskú správu vždy predkladať mestskému zastupiteľstvu súčasne so záverečným účtom mesta.

T: v texte

2. Zmeny rozpočtu mesta vykonávať v súlade s § 14 zákona č.583/2004 Z. z. tak, aby:
a) každá zmena bola zdôvodnená a to zvlášť z pohľadu dodržania ods. 3 § 14 zákona č. 583/2004 Z. z.; zmeny vykonávať včas a tak, aby nedošlo k narušeniu vyrovnanosti bežného rozpočtu. Nevyhnutnosť každej zmeny rozpočtu, ktorá bude schválená primátorom mesta musí byť podrobne zdôvodnená v súlade s usmernením prokurátora,
b) o každej zmene bolo informované MZ na najbližšom zasadnutí MZ.

3. Zmeniť uznesenie XX. MZ č. 448 z 30.5.2024 a určiť rozpočtové právomoci primátora mesta tak, aby to bolo v súlade ods. 2 § 14 zákona č. 583/2004 Z. z..

4. V každom záverečnom účte zhodnotiť plnenie priorít, ktoré boli stanovené v programovom rozpočte na príslušný rok, uviesť či boli priority a zámery rozpočtu, ku ktorému sa predkladá záverečný účet, splnené a v prípade nesplnenia uvedené ich príčiny a prijaté opatrenia.

T: v texte

5. Prijaté bankové úvery používať len na účel schválený MZ a v tom časovom období, na ktoré boli prijaté. Návrhy na prijatie návratných zdrojov predkladať na schválenie MZ aj so splátkovým kalendárom.

T: stály

6. Realizovať verejné obstarávanie na služby spojené so zberom, prepravou a zneškodňovaním KO a DSO tak, aby zmluva s dodávateľmi služieb bola uzavretá najneskôr do 31.12.2024.

T: v texte

7. Predložiť MZ návrhy na zvýšenie príjmov rozpočtu mesta z bežných aj kapitálových nedaňových príjmov.

T: pri predložení návrhu nového programového rozpočtu na rok 2025

8. V prípade nepriaznivého vývoja príjmov rozpočtu mesta okamžite na najbližšie MZ predložiť návrh na viazanie výdavkov na jeho prerokovanie a schválenie MZ.

T: v texte

9. Ako súčasť návrhu programového rozpočtu predkladať v samostatnej prílohe Investičný plán - zoznam všetkých investícií mesta nad 200 tis. €, ktoré sú rozpočtované v rozpočte kapitálových výdavkov na príslušný rok.

T: v texte

10. Od svojho schválenia v roku 2009 programový rozpočet mesta neprešiel vývojom a v súčasnej dobe nie je efektívnym nástrojom riadenia, ktorý by umožňoval jeho verejnú kontrolu. Pripraviť novú štruktúru programového rozpočtu s ohľadom na prioritné oblasti hospodárenia mesta a merateľné ukazovatele. Novú štruktúru navrhnuť tak, aby umožňovala verejnú kontrolu a participáciu verejnosti na tvorbe rozpočtu.

T: návrh rozpočtu na rok 2025 a plné zavedenie od rozpočtu na rok 2026

11. V zmysle záverov kontroly NKÚ zameranej na vybrané položky príjmov obcí, ktorá bola vykonaná v 3. štvrtroku 2023 a 1. štvrtroku 2024 a kontrolných zistení ÚHK v oblasti hospodárenia s majetkom mesta:

- Aktualizovať všetky nájomné zmluvy a doplniť v nich ustanovenia o uplatňovaní inflačnej doložky,
- Fyzickou inventúrou upresniť neupotrebitelný a prebytočný majetok mesta a navrhnuť jeho ďalšie riešenie,
- Vypracovať podrobný postup pri realizácii jednotlivých spôsobov nájmu, ktorý bude jednotný pre všetky organizačné útvary a organizácie, ktorých zriaďovateľom je mesto,
- Prehodnotiť všetky nájomné zmluvy, ktoré boli schválené ako prípady hodné osobitného zreteľa.

T: 31.12.2024 a stály

Ing. Jaroslav Polaček
primátor mesta Košice

Podpísal dňa: -

Za správnosť: Mgr. Marcel Čop

Mgr. Matej Čontofalský

Zapisovateľka: Mgr. Nastasia Andrejkovičová

Odôvodnenie nepodpísania uznesenia mestského zastupiteľstva:

Primátor mesta Košice nepodpísal uznesenie mestského zastupiteľstva č. 459 zo dňa 27.06.2024 v súlade s § 13 ods. 6 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, preto je výkon uznesenia pozastavený. Nepodpísanie uznesenia zdôvodňuje nasledovne:

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach (ďalej len „MZ“) schválilo uznesením č. 460 záverečný účet a celoročné hospodárenie mesta Košice za rok 2023 s výhradami a v súvislosti s tým prijalo toto uznesenie č. 459 o opatreniach na nápravu nedostatkov. Návrhy opatrení však neboli vopred odborne prerokované na príslušných komisiách MZ, čo viedlo k tomu, že prevažná časť opatrení vôbec nekorešponduje s výhradami, ktoré hlavný kontrolór predložil na rokovanie MZ.

K opatreniu č. 1:

Prvá časť opatrenia „prikazuje“ dodržiavať povinnosť overiť auditom účtovnú závierku a povinnosť overiť dodržanie povinností podľa § 10 ods. 7 a 8, § 16 ods. 12 a § 17 ods. 12 a § 19 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z. Mesto konajúce prostredníctvom príslušných odborných útvarov tieto povinnosti vždy dodržiavalo a ani hlavný kontrolór túto skutočnosť nijako nenamietal.

Druhou časťou opatrenia sa iniciuje požiadavka, aby spolu so záverečným účtom bol predložený naraz aj audítorská správa. Podľa § 16 ods. 12 zákona č. 583/2004 Z. z. návrh záverečného účtu je mesto povinné prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka. Podľa § 16 ods. 3 zákona pri overovaní účtovnej závierky audítor overuje tiež dodržiavanie povinností podľa § 10 ods. 7 a 8, § 16 ods. 12, § 17 a § 19 ods. 1 zákona. Zo skutočnosti, že audítor overuje aj dodržiavanie povinností mesta podľa § 16 ods. 12 (o dodržaní lehoty na prerokovanie návrhu záverečného účtu), vyplýva, že audítorská správa „nasleduje“ až po prerokovaní záverečného účtu (t. j. nie súbežne so záverečným účtom) – inak audítor nemôže overiť, že bola dodržaná povinnosť podľa § 16 ods. 12 zákona.

Zároveň podľa § 19 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve musí byť účtovná závierka overená audítorom do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa zostavuje, preto aj z tohto dôvodu nie je na mieste vyžadovať predloženie audítorskej správy v podstatne kratšej lehote.

Preto je opatrenie neopodstatnené.

K opatreniu č. 2:

Opatrenie v prvom rade odkazuje na dodržiavanie ust. § 14 ods. 3 zákona č. 583/2014 Z. z.; toto ustanovenie platí pre akékoľvek zmeny rozpočtu, bez ohľadu na to, či ich vykonáva MZ, alebo primátor na základe splnomocnenia MZ.

Podľa § 14 ods. 3 zákona mesto môže vykonať rozpočtové opatrenia uvedené v odseku 2 písm. d) (ohľadom povoleného prekročenia a viazaných finančných operácií) do 31. augusta príslušného rozpočtového roka. Po tomto termíne môže mesto vykonávať v priebehu rozpočtového roka len také zmeny rozpočtu, ktorými sa nezvýši schodok rozpočtu mesta, s výnimkou zmien rozpočtu z dôvodu potreby úhrady výdavkov na odstránenie havarijného stavu majetku mesta, výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami alebo inou mimoriadnou okolnosťou alebo výdavkov súvisiacich s financovaním spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe

medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.

Mesto (konajúce prostredníctvom MZ alebo primátora) predmetné zákonné ustanovenie vždy dodržiavalo a ani hlavný kontrolór túto skutočnosť vo svojich výhradách nijako nenamietal.

Čo sa týka požiadavky na podrobné zdôvodnenie zmeny rozpočtu „v súlade s usmernením prokurátora“, uznesenie vôbec neodkazuje na príslušné usmernenie, ani žiadne usmernenie nebolo predložené v rámci rokovania MZ, a teda nie je vôbec známe, na aké usmernenie sa opatrenie odvoláva.

Zároveň povinnosť informovať o každej zmene rozpočtu už bola schválená uznesením MZ č. 448 zo dňa 30. 5. 2024 (v časti E).

Preto je opatrenie neopodstatnené a v dotknutej časti aj neurčité.

K opatreniu č. 3:

Z predložených výhrad vôbec nie je zrejmé, žeby súčasné určenie rozpočtovej právomoci primátora uznesením MZ č. 448 zo dňa 30. 5. 2024 malo byť v rozpore s ust. § 14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z.

Všetky v minulosti schválené zmeny rozpočtu vykonané primátorom mesta sa realizovali na základe rovnakých kompetencií (rozdiel bol iba v rozsahu určeného MZ; v roku 2024 bol stanovený finančný limit na vykonanie zmien do výšky 2 mil. €). Žiadny kontrolný orgán v minulosti a ani hlavný kontrolór vo svojom stanovisku k návrhu programového rozpočtu mesta na roky 2024 – 2026 nekonštatoval porušenie zákona a rozpočet odporúčal schváliť podľa predloženého návrhu. K porušeniu vyššie uvedeného ustanovenia zákona nedošlo ani pri hospodárení za rok 2023.

Preto je opatrenie neopodstatnené.

K opatreniu č. 4:

Súčasťou záverečného účtu sú okrem iného údaje o plnení rozpočtu, ktorý sa vnútorne člení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie a hodnotenie plnenia programov. V schválenom rozpočte na rok 2023 neboli stanovené prioritné výdavky a ani MZ také neurčilo, preto nebol dôvod na ich samostatné hodnotenie. V záverečnom účte bolo zákonným spôsobom hodnotené plnenie všetkých programov, podprogramov, aktivít a ukazovateľov výkonnosti. Žiadny právny predpis neukladá určiť v rozpočte priority a tieto následne hodnotiť iným ako obvyklým spôsobom. Nie je ani zrejmé, aké by malo byť kritérium na vyhodnotenie určenej priority ako nesplnenej, či tým kritériom má byť nevyčerpaný rozpočet v danej aktivite alebo iné kritérium hodnotenia a následne identifikácia príčin nesplnenia vrátane prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov. V prípade, že MZ má pripomienky alebo výhrady ku niektorým projektom a ich financovaniu, sú iné mechanizmy kontroly, ktoré by malo MZ v takýchto prípadoch využiť.

Preto je opatrenie neopodstatnené.

K opatreniu č. 5:

Prijaté bankové úvery sa vždy používali iba na účel schválený MZ a podľa možností v časovom období, na ktoré boli prijaté. Podmienku časového obdobia nie je možné zabezpečiť úplne z objektívnych dôvodov, keďže v prípade časového posunu realizácie projektov, na ktoré bol úver schválený, by bolo neefektívne, neúčelné a nehospodárne čerpať úver, keď ho nie je možné v danom čase použiť. Pri schvaľovaní návratných zdrojov financovania sa predkladá MZ objem finančných prostriedkov bez splátkového kalendára

z dôvodu, že mesto pristupuje k rokovaniam s bankami a dojednaniu konkrétnych podmienok úverovej zmluvy až následne po schválení úveru v MZ. Posúdenie zákonných podmienok na prijatie úveru vyžaduje zákon o rozpočtových pravidlách pred jeho prijatím, t. j. pred podpísaním úverovej zmluvy, ktorej súčasťou je aj splátkový kalendár a hlavný kontrolór má všetky potrebné informácie na vyhodnotenie splnenia zákonných podmienok. Schvaľovanie splátkového kalendára spolu s návratnými zdrojmi financovania nie je zákonnou povinnosťou a je neúčelné a nepraktické z dôvodu, že tento sa po rokovaní s bankami a prípadným časovým odstupom medzi schválením úveru a podpísaním úverovej zmluvy môže zmeniť, čo by znamenalo povinnosť opätovne predkladať splátkový kalendár na schválenie MZ.

So zreteľom na vyššie uvedené opatrenie možno považovať za neopodstatnené.

K opatreniu č. 6:

Mesto Košice je aktuálne v priebehu prípravy postupu vo verejnom obstarávaní v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní pre poskytnutie služby v oblasti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Košice.

Časový rozsah vypracovania návrhu podkladov zodpovedá rozsahu a zložitosti problematiky, ktorú celý proces zastrešuje. Zároveň pri aplikácii zákona o verejnom obstarávaní nie je možné v žiadnom procese stanoviť presné časové obdobie, v tomto prípade dátum ukončenia procesu výberu budúceho zhotoviteľa.

K opatreniu č. 7:

Kapitálové nedaňové príjmy možno získať v zásade len predajom majetku mesta, čo vo všeobecnosti znamená odchýlku od všeobecnej zákonnej zásady, aby obce majetok zhodnocovali a zveľaďovali a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovali (§ 8 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). Takýto prístup však zabezpečí len jednorazový príjem, na rozdiel od opakujúceho sa príjmu v prípade nájmu majetku mesta.

Nad rámec vyššie uvedeného treba v neposlednom rade zdôrazniť, že apel na zvýšenie nedaňových príjmov by mal smerovať aj vo vzťahu k mestským častiam, ktoré nakladajú s vlastným resp. zvereným majetkom.

K opatreniu č. 8:

Za hospodárenie mesta a dodržanie všetkých zákonných povinností pri nakladaní s rozpočtovanými prostriedkami v súlade so schváleným rozpočtom na príslušný rozpočtový rok je zodpovedný primátor mesta. Je na jeho posúdení a následnom rozhodnutí (aj na základe odporúčaní odborných útvarov MMK), kedy a v akom rozsahu predloží MZ návrh na viazanie výdavkov v prípade nepriaznivého vývoja príjmov rozpočtu. MZ ako rovnocenný orgán primátora môže v záujme ochrany verejných zdrojov žiadať od primátora mesta priebežné informácie o čerpaní finančných prostriedkov (informácie sú zverejňované na webovej stránke mesta) a iniciatívne navrhovať zmeny rozpočtu, pokiaľ ich považuje za nevyhnutné.

Preto je opatrenie neopodstatnené.

K opatreniu č. 9:

Opatrenie je možné akceptovať pri predložení programového rozpočtu na rok 2025 ako informatívnu prílohu. K uvedenému je však potrebné uviesť, že programový rozpočet mesta sa zostavuje v súlade s § 10 ods. 3 a 4 zákona č. 583/2004 Z. z. a jeho súčasťou je aj kapitálový rozpočet s uvedením kapitálových výdavkov.

K opatreniu č. 10:

Rozpočet mesta Košice sa od roku 2009 zostavuje ako programový. Pre úspešnú implementáciu programového rozpočtovania v miestnej a regionálnej územnej samospráve zverejnilo Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“) ako metodickú pomôcku Regulačný komplex právnych noriem a metodických postupov z oblasti rozpočtového procesu, podľa ktorého postupuje aj mesto Košice. Štruktúra programového rozpočtu je navrhnutá podľa vzoru programových štruktúr poskytnutých MF SR a to v súlade s kompetenčným rámcom daného zákonom o obecnom zriadení a inými zákonmi, ktoré definujú činnosti samosprávy. Programy predstavujú súhrn navzájom súvisiacich aktivít (prác, činností, dodávok) vykonávaných na splnenie definovaných cieľov a zámerov a ide vlastne o rozpočet pre istú (kompetenčnú) oblasť, ktorým sa aktivity obsiahnuté v programe financujú v priamej súvislosti s plnením cieľov a zámeru programu. Tvorba programových štruktúr súčasne musí zohľadňovať disponibilné zdroje samosprávy. To znamená, že programovú štruktúru je potrebné vytvárať tak, aby na jej rozličných úrovniach (programy, podprogramy a prvky) boli obsiahnuté len tie aktivity, ktoré sú kryté skutočnými rozpočtovými zdrojmi. MF SR odporúčalo dodržiavať nastavenú štruktúru programového rozpočtu aj z dôvodu benchmarkingu miest a obcí a aj z dôvodu možnosti porovnávania plnenia rozpočtu v predchádzajúcich rokoch. Ak vzniknú nové aktivity, sú začleňované do programovej štruktúry do programov a podprogramov, s ktorými vecne a kompetenčne súvisia. Z tohto pohľadu je programová štruktúra dostatočne flexibilná. Taktiež sa priebežne aktualizujú zámery, ciele a ukazovatele rozpočtu.

Zmena programovej štruktúry nezaručí efektívnejší spôsob riadenia a ani neumožňuje lepšiu verejnú kontrolu. Efektívnejší spôsob riadenia spočíva predovšetkým v hospodárnom, efektívnom a účelnom vynakladaní verejných zdrojov. Verejná kontrola je podľa nášho názoru dostatočne zabezpečená prostredníctvom volených zástupcov občanov v samosprávnych orgánoch mesta, zverejňovaním dokumentov na pripomienkovanie pred ich prerokovaním (návrh rozpočtu a záverečného účtu sú zverejňované na verejnú diskusiu 15 dní pred ich prerokovaním na webovej stránke mesta a úradnej tabuli), zákonnými povinnosťami (napr. formou povinného zverejňovania zmlúv, objednávok a faktúr) a prostredníctvom kontrolných orgánov, akými sú napríklad hlavný kontrolór, Najvyšší kontrolný úrad a pod.

Mesto využíva participáciu verejnosti pri definovaní priorít rozvoja mesta, spolupráci pri tvorbe plánov, koncepcií, strategických dokumentov, plánovaní verejných priestorov a pod. V súčasnosti je takýmto dokumentom Územný plán mesta Košice. Okrem týchto koncepčných zámerov mesto primerane finančným možnostiam využíva aj ďalšie formy participácie verejnosti pri použití verejných zdrojov. Ide o tzv. grantové programy, do ktorých sa môžu obyvatelia a verejný sektor zapojiť: Fond zdravia, Zelená grantová výzva, Výzva na podporu dobrovoľníckych aktivít, Grantová výzva pre kultúru a kreatívny priemysel, Koncepcia rozvoja športu. Na tieto grantové programy vyčlenilo mesto v roku 2024 v programovom rozpočte 530 tis. €.

Preto je opatrenie neopodstatnené.

K opatreniu č. 11:

Toto opatrenie sa v nemalej časti prelína s uznesením MZ prijatým v rámci osobitného materiálu o prerokovaní informácie o kontrole NKÚ.

Mesto má podpísaných cca 850 platných nájomných zmlúv, ktoré by bolo potrebné potenciálne aktualizovať. Termín do 31.12.2024 nie je možné pri takom veľkom počte zmlúv dodržať vzhľadom na administratívnu náročnosť. Prehodnotiť zmluvy znamená nielen formálne poslať návrh nového dodatku ku zmluvám, ale komunikovať s každým nájomcom,

pripraviť materiály na schválenie v jednotlivých orgánoch mesta (prípadne MZ). Popri tejto činnosti príslušný odborný útvar musí zabezpečiť vybavovanie bežnej „dennej“ agendy (pričom doteraz v roku 2024 sa eviduje viac ako tisíc „živých“ spisov).

Z toho dôvodu nepovažujeme opatrenie za opodstatnené a svojou vecnou stránkou malo byť osobitne prerokované práve v rámci iného (súvisiaceho) bodu.

Košiciach dňa 08.07.2024

Ing. Jaroslav Polaček
primátor mesta Košice